

DYREKTOR GENERALNY

Służby Więziennej

BP- 072-36/13/1578

RPO-701317 / 12

Warszawa, dnia 9 sierpnia 2013r.

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPEŁ. 2013-08-16

ZAL. / NR 158315.2

Pan

Ryszard Czerniawski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa

Al. Solidarności 77

W odpowiedzi na pismo RPO-70131 -VII-720.5/12/MMA z dnia 29 lipca 2013r. w sprawie uwag Krajowego Mechanizmu Prewencji dotyczących braku właściwego informowania osadzonych o przysługujących im prawach i ciążących na nich obowiązkach, a także problemu braku wprowadzenia osadzonych w zasady funkcjonowania w jednostkach penitencjarnych, poniżej przedstawiam stanowisko Służby Więziennej w przedmiotowej sprawie.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania niezwłocznie po umieszczeniu skazanego w celi przejściowej wychowawca lub wyznaczony funkcjonariusz przeprowadza z nowo przyjętym osadzonym rozmowę

informacyjną. Jej celem jest, w szczególności, zapoznanie skazanego z prawami i obowiązkami oraz ustalonym w zakładzie porządkiem wewnętrznym.

Sposób komunikowania się z osadzonym zawsze uwzględnia jego poziom intelektualny, zgodnie z zasadą indywidualizacji określoną w art. 67 kkw, brak jest zatem podstaw by twierdzić, iż funkcjonariusze realizują ten obowiązek w sposób niedbały bądź niezrozumiały dla osadzonego. Osoby nowo przyjęte do jednostki penitencjarnej są objęte szczególną opieką wychowawczą w celu zapewnienia praworządnej realizacji ich praw i obowiązków, ochronną w celu zapewnienia im bezpieczeństwa osobistego oraz, w miarę potrzeby, psychologiczną.

Należy podkreślić, że każdy osadzony ma zapewniony kontakt z wychowawcą w godzinach pracy administracji, skazani zatrudnieni również w godzinach popołudniowych do czasu przeprowadzenia apelu wieczornego, zaś w dni świąteczne i wolne od pracy z wychowawcą dyżurnym, do którego może zwrócić się z pytaniami i wątpliwościami dotyczącymi swoich praw i uprawnień.

Wychowawcy przyjmują osadzonych na indywidualne rozmowy, wizytują cele mieszkalne, uczestniczą w wydawaniu posiłków, zajęciach kulturalno-oświatowych, prowadzą grupowe programy resocjalizacyjne. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, że na stanowiskach wychowawców działu penitencjarnego są zatrudniane osoby po wyższych studiach humanistycznych przydatnych w resocjalizacji, które z racji posiadanego wykształcenia dysponują profesjonalną wiedzą zarówno o mechanizmach rozwojowych człowieka, jak i zróżnicowaniu poziomu intelektualnego, upośledzeniach i wynikających z nich ograniczeniach w komunikacji z innymi ludźmi oraz metodach prowadzenia rozmowy w sposób zrozumiały dla rozmówcy. Nie jest zatem możliwe, by osadzony nie mógł uzyskać na bieżąco przedmiotowych informacji w zrozumiałej dla siebie formie. W związku z powyższym nie znajduję uzasadnienia do propozycji przedstawionej w cytowanym powyżej piśmie dotyczącej opracowania informatora oraz udostępniania go osadzonym nowo przyjętym do jednostki penitencjarnej.

Ponadto uprzejmie wyjaśniam, że informator dla skazanych o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego został opracowany niezwłocznie po wejściu w życie ustawy i jest

dostępny pod adresem <http://www.sw.gov.pl>. Wydanie kolejnego informatora zawierającego graficzne przedstawienia tekstu wygenerowałoby dodatkowe koszty związane z zaopatrzeniem 477 cel przejściowych w proponowane informatory, na co przy aktualnym stanie budżetu więziennictwo nie może sobie pozwolić.

Należy także podkreślić, że w trakcie kontroli oraz wizytacji jednostek penitencjarnych wielokrotnie realizowanych przez Biuro Penitencjarne na przestrzeni lat nie stwierdzono przypadków, o których mowa w przedmiotowym piśmie, tj. cedowania przez wychowawców obowiązku ustnego pouczenia osadzonego o jego prawach i obowiązkach przez współosadzonych oraz łączenia rozmowy informacyjnej z rozmową wstępną, które przeprowadza się z osobą pozbawioną wolności, nowo przyjmowaną do jednostki penitencjarnej. Jak wspomniano powyżej, rozmowę informacyjną z osadzonym przeprowadza się niezwłocznie (§ 9 ust. 2 regulaminu), rozmowę wstępną nie później niż w terminie dwóch dni od przyjęcia do zakładu karnego (§ 10 ust 2 regulaminu). Również w systemie elektronicznym Noe.Net powyższe rozmowy są wyodrębnione, jako dwa dokumenty, zaś sposób ich dokumentowania nie zezwala na połączenie.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 2/04 DGSW z dnia 24 lutego 2004r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych oraz oddziałów penitencjarnych określający zakres rozmowy informacyjnej zawiera podstawowe informacje, które powinien uzyskać skazany po przyjęciu do jednostki penitencjarnej.

Załącznik Nr 2 do ww. zarządzenia określa zakres rozmowy wstępnej, zaś jej zakończenie służy zapoznaniu osadzonego (po raz kolejny), z porządkiem wewnętrznym, przypomnieniu praw i obowiązków wynikających z kkw, sposobami kontaktowania się ze światem zewnętrznym, formami dostępnych zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych, możliwością udziału w posługach religijnych, potrzebie zwracania się do przełożonych ze sprawami osobistymi, problemami oraz trudnościami powstałymi w związku z przebywaniem w zakładzie karnym/areszcie śledczym, poinformowaniu o możliwości wystąpienia zagrożeń dla bezpieczeństwa osobistego osadzonego lub innych osadzonych oraz zetknięcia się z przejawami

negatywnych zachowań charakterystycznych dla środowisk przestępczych oraz pouczeniu o konieczności bezzwłocznego powiadomienia przełożonych o tych zagrożeniach oraz o sposobach przekazywania tych informacji i unikania zagrożeń.

Odnosząc się do kwestii braku aktualnych aktów prawnych w bibliotekach zakładów karnych uprzejmie informuję, że w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej trwają prace nad nowym zarządzeniem Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych oraz oddziałów penitencjarnych, w którym nakłada się obowiązek wyposażenia bibliotek więziennych, w szczególności w: Konstytucję RP, Europejską Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Europejskie Reguły Więzienne, Kodeks Karny Wykonawczy, Kodeks Karny, Kodeks Postępowania Karnego, Kodeks Cywilny, Kodeks Postępowania Cywilnego oraz Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy.

W przedmiotowym projekcie usankcjonowano także udostępnianie osadzonemu innych aktów prawnych oraz orzecznictwa sądów polskich i trybunałów międzynarodowych, z elektronicznego systemu informacji prawnej, z którego korzysta jednostka penitencjarna.

Ponadto uprzejmie wyjaśniam, że Służba Więzienna realizuje zadania zawarte w ustawie o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 r. (Dz.U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.), zgodnie z zawartymi w niej przepisami, między innymi o trybie udzielania informacji na wnioski kierowane do administracji więziennej oraz udostępnianie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej Służby Więziennej (art. 4 ust. 1 i art. 8 ust.2). W powyższej ustawie nie istnieje podział na obywateli przebywających na wolności i w jednostkach penitencjarnych.

Biuletyn Informacji Publicznej Służby Więziennej (BIP SW) jest najbardziej dogodnym źródłem informacji o działalności Służby Więziennej (dostępnym, bezpłatnym i uporządkowanym). Ze wszystkich dróg dostępu, ta poprzez BIP zapewnia użytkownikom nieprzerwany dostęp do wiedzy. Jest bardzo korzystną formą przekazywania i odbioru informacji publicznej.

Dlatego też zasoby BIP SW są systematycznie uzupełniane o kolejne dokumenty i akty prawne. Działalność ta wynika również z tego, że nieangażujący nadmiernych sił i środków sposób przekazywania społeczeństwu informacji, nie obciąża nadmiernie formacji powołanej do realizacji przede wszystkim swoich podstawowych zadań zawartych w ustawie o Służbie Więziennej z dnia 9 kwietnia 2010 r., a jednocześnie przekazuje rzetelny, bieżący obraz instytucji finansowanej z budżetu państwa, pozwalający na społeczną kontrolę jej działalności.

gen. Jacek Włodarski